

– Kan skyve økonomien mer i bakgrunnen

Tekst: **Anders Sandbu**

Bygdeprofessor Dag Jørund Lønning tror inntektsveksten kan gi et jordbruksoppgjør der andre forhold enn bondeøkonomi kommer mer fram i lyset.

– Denne inntektsveksten kan gjøre at økonomi kommer litt i bakgrunnen i årets oppgjør. Det blir gjerne mye økonomi hvert år, men jordbruksoppgjøret handler om veldig mye mer enn bare økonomi, understreker professor ved Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling, Dag Jørund Lønning overfor Bondebladet.

Distrikt, kvoter og fordeling

Han peker ut tre områder som vil bli særskilt vanskelige i årets oppgjør – så vanskelig at de kan resultere i et brudd: Distriktsprofilen, regioninndeling for melkekvoter og balansen mellom de ulike produksjonene.

Han mener det er vel så trolig at det er disse områdene, og ikke inntektsspørsmålet, som kan gi grunnlag for et brudd.

– Distriktstanken står sterkt i Norge, og den må være noe man flagger høyt. Dersom regjeringen ikke gjør det, tror jeg det blir brudd uansett. Norge har som et av få land i Vest-Europa klart å ha levende landbruk over hele landet, men den norske modellen står ikke øverst på Listhaugs ønskeliste, sier han.

Distriktsprofilen vil bli «ekstremt viktig» framover, påpeker han.

– Man må se på hvordan disse tallene slår ut der, men distriktsprofilen er uansett et tema som vil komme på agendaen i årets oppgjør – ja, kanskje enda sterkere nå med disse inntektstallene.

Dag Jørund Lønning

Viktige fellesgoder

Han er klar på at det er den kollektive legitimiteten landbruket lever av, og at jordbruksoppgjøret må støtte opp under dette.

– Det er utrolig viktig for den kollektive legitimiteten til landbruket at vi har skikkelige ordninger for fellesgodeproduksjon, og at ikke noe av det som skjer i landbrukspolitikken går på bekostning av den.

Det tredje punktet er regioninndeling for melkekvoter. Forslag om tre, fem eller ni regioner mot dagens 18 fylkesvise regioner har høstet storm både i bondeorganisasjonene og i deler av det politiske miljøet.

res skjer stort sett ved fornyning av uyl – avviser det smågris. I tillegg der omsetningen er omfattende og går i mange retninger, blir spredningen stor. Der dyreflyten er mer strukturert, blir spredningen mindre, påpeker Animalia i årets første nummer av tidsskriftet Go' mørning.

Animalia understreker at en tryggere og mer strukturert livdyrflyt vil gjøre norsk svinenæring mer robust overfor de fleste sykdommer og smittestoff som potensielt kan komme til landet.

Skjerpede krav til innføring av livdyr var også blant de nye tiltakene landbruksminister Sylvi Listhaug presenterte i mars.

– Salg av gris mellom gårder, er åpenbart en potensiell smittekilde. Her må man gjennomgå rutinene for å se om disse er gode nok, sa Listhaug til Bondebladet.

Holdningsendring

Statsråden understreket også behovet for klare kjøperegler i avlspyramiden, for å effektivt bidra til å redusere spredningsrisikoen av LA-MRSA. Her har næringen en holdningsjobb å gjøre, mener Heggheim.

– Det er ikke ulovlig å selge livdyr på tvers av pyramiden, men det er ingen tvil om at dette innebærer en risiko både for den som handler og for en samlet næring. Det har utviklet seg en manglende lojalitet til retningslinjene fra 2002, og illojaliteten har også foregått mer eller mindre under vingene til slakteriene, hevder han.

Animalia mener den generelt svært gode helseituasjonen over tid kan ha gjort mange aktører ubevisste om risikoen ved dyreforflytninger.

– Deres egen praktiske erfaring er at omfattende dyreforflytning, delvis mot faglige råd, aldri har fått konsekvenser. En generell holdningsendring med hensyn til betydningen av risiko og smittevern er derfor nødvendig, skriver Animalia.